

Asia: VN/10839/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi kuntalain ja varainsiirtoverolain 4 §:n muuttamisesta

Alijäämän kattamista ja erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettelyä koskeva sääntely (110 §, 118 §, 119 §)

Pidätekö ehdotettuja alijäämän kattamista koskevia muutoksia tarkoituksenmukaisina? Miltä osin?

110 § Talousarvio ja -suunnitelma

On hyvä, että lakia selkeytetään alijäämän kattamisveloitteen sekä taseeseen kertyneen ylijäämän suhteen talousarvioon ja –suunnitelmaan osalta. Covid-19-pandemian vaikutukset kuntien talouteen ovat merkittäviä ja jakautuvat usealle vuodelle. Pandemia vaikuttaa erityisesti kuntien tulokertymiin verotuottojen pienenemisen kautta, minkä vuoksi vaikutukset kuntatalouteen ovat pitkäkestoisia.

Alijäämän kattamisveloitteen määräajan pidentäminen vallitsevissa oloissa on perusteltua ja auttaa kuntien pitkäjänteistä talouden suunnittelua.

Hallituksen esityksessä kyseisessä 110§ssä on lisäys: ”Kuntarakennelaisissa tarkoitetun uuden kunnan alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa kuntajaon muutoksen voimaantulosta.” Hollolan kunta haluaa tässä yhteydessä toistaa jo kuntarakennelain muutosesityksestä antamansa lausuman: Mikäli kuntaliitoksia halutaan tosiasiallisesti edistää kuntaliitoksessa liittyvän kunnan taseeseen kertynyt alijäämä ja keskiarvon ylittävä lainamäärä (e/as) tulisi korvata valtion

avustuksena vastaanottavalle kunnalle automaattisesti, jotta vastaanottavan kunnan asukkaille ei vieritetä vastuita veloista ja taloudellisista rasitteista, joista he eivät ole oman itsehallintonsa puitteissa olleet päättämässä. Tämän tulisi olla lähtökohtana myös valtioneuvoston päättämässä kuntaliitoksissa.

Hallituksen esityksessä on ehdotettu, että kuntarakennelaissa tarkoitetun uuden kunnan alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa kuntajaon muutoksen voimaantulosta. Hollolan kunta katsoo että neljän vuoden aika on uudessa kuntarakennetilanteessa haasteellinen ja siten määräaika pitäisi olla seitsemän vuotta.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettelyä koskevaan sääntelyyn ehdotetaan velvoitteita toimenpideohjelman käsittelyyn ja raportointivelvollisuuteen liittyen. Pidättekö ehdotettuja muutoksia tarkoituksenmukaisina? Miltä osin?

118 § Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely

Heikkenevä kuntatalous tarkoittaa entistä useamman kunnan ajautumista melko lyhyelläkin aikavälillä kriisikunnaksi. On tarkoituksenmukaista vähentää hallinnollista byrokratiaa ja pyrkiä edistämään toimenpideohjelmien toteutumista erityisen vaikeassa asemassa olevien kuntien tilanteen helpottamiseksi. Ehdotetut muutokset voivat lisätä toimenpideohjelmien vaikuttavuutta sekä sitouttaa kuntia toteuttamaan ohjelmia aikaisempaa tehokkaammin. Tältä osin ehdotetut muutokset ovat kannatettavia ja tarkoituksenmukaisia.

Lain valmistelussa on kuitenkin syytä huomioida, että uudeksi käytännöksi ei tule erityisen selvityksen aloittaminen automaattisesti ilman uutta arviointimenettelyä, mikäli kunta ei ole onnistunut toimenpideohjelmaa täydellisesti toteuttamaan. Uuden arviointimenettelyn käynnistämättä jättämiselle on oltava selkeät kriteerit, joiden perusteella uuden arviointimenettelyn tarpeellisuus tai tarpeettomuus todetaan. Kokonaisarviossa on huomioitava kunnan jo tekemät päätökset ja sopeuttamistoimet, arvioida niiden vaikutukset sekä huolellisesti arvioida kunnan mahdollisuudet selviytyä tilanteesta omilla päätöksillä. Lakiin ehdotettuja muutoksia on syytä tarkentaa siltä osin, missä tilanteissa erityinen selvitys voidaan käynnistää ilman uutta arviointimenettelyä.

Esityksessä ehdotetaan, että valtiovarainministeriö voisi laissa säädetyin edellytyksin tehdä arviointiryhmän toimenpide-ehdotusten ja niitä koskevien valtuuston päätösten perusteella ratkaisun kuntarakennelaisissa tarkoitetun erityisen selvityksen tarpeellisuudesta kuntajaon muuttamiseksi myös uutta arviointimenettelyä käynnistämättä. Pidätkö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

119 § Arviointimenettely kuntayhtymässä

Kuntayhtymän arviointimenettelyä koskevan sääntelyn tarkentaminen on perusteltua ja tarkoituksenmukaista. Ehdotettu muutos määrittelee selkeästi, miten kuntayhtymän talouden tasapainottamisohjelma käsitellään ja millä tavalla ohjelman toteutumista seurataan ja raportoidaan valtiovarainministeriölle.

Kunnan ja kuntayhtymän hallintoa koskeva sääntely (23 §, 42 §, 56 §, 58 §, 90 §)

Esityksessä ehdotetaan, että hallintosääntöön tulee jatkossa ottaa määräykset sopimusten hallinnasta. Pidätkö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

90 § Hallintosääntö

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä Tiedonhallintalain mukanaan tuomat velvoitteet ovat lisänneet organisaatiossa sopimusten ja tiedonhallinnan käytettävyyden haasteita. Tämän vuoksi sopimustenhallinnan ja tiedonhallinnan lakisääteinen lisääminen hallintosääntöön on hyvä ja toivottava asia. Tämä on omiaan edistämään kouluttautumista ja osaamispuutteiden havaitsemista.

Esityksessä ehdotetaan muutoksia johtajasopimuksen hyväksymistä koskevaan sääntelyyn sekä kuntayhtymän perussopimusta koskevaan sääntelyyn (perussopimuksen sisältöä koskevat muutosehdotukset sekä kuntayhtymän toimielinten poliittisen suhteellisuuden vaatimus). Lisäksi ehdotetaan muutoksia aloiteoikeutta koskevaan sääntelyyn. Pidätkö ehdotettuja muutoksia tarkoituksenmukaisina? Miltä osin?

42 § Johtajasopimus

Johtajasopimuksen hyväksyminen kunnanhallituksessa on hallinnon läpinäkyvyyden kannalta hyvä ja tarkoituksenmukainen toimenpide. Kunnanhallitus edustaa kuntaa työnantajana ja johtajasopimuksessa kyse on työnantajan ja kunnanjohtajan välisestä sopimisesta.

58 § Kuntayhtymän toimielimet

Ehdotuksen mukaan muiden kuin ylintä päätösvaltaa käyttävien toimielinten kokoonpanosta voisivat kuntayhtymän jäsenkunnat sopia perussopimuksessa. Poliittisen suhteellisuuden vaatimus toimielinten kokoonpanossa on perusteltua jatkossakin määritellä laissa. Tämä on demokratian toteutumisen kannalta luonteva ratkaisu.

Sähköistä kokousta koskeva sääntely (99 §, 100 §)

Pidätkö ehdotettuja muutoksia tarkoituksenmukaisina? Miltä osin?

99 § Sähköinen kokous

Jo nykyisellään sähköisten kokousten järjestäminen on sangen käytännöllinen ja toimiva käytäntö. Lain edellyttämän yhdenvertaisen ääni- ja kuvayhteyden takaaminen on usein kokoustilanteessa sangen haasteellista taata kaikissa tapauksissa. Tätä ei tulisi laissa vaatia. Riittävänä käytäntönä tulisi olla, että kokouksen alussa, kun läsnäolijat todetaan olisi kuva- ja näköyhteyden oltava päällä.

Ehdotuksessa ei ehdoteta muutoksia sähköistä päätöksentekomenettelyä koskevaan sääntelyyn. Jos kunnassanne/kuntayhtymässänne on käytössä 100 §:n mukainen sähköinen päätöksentekomenettely, onko tätä koskeva sääntely koettu toimivaksi? Ellei, kuinka sääntelyä tulisi kehittää?

-

Kuntayhtymien rakennejärjestelyjä koskeva sääntely (62 a §, 62 b §)

Voidaanko ehdotettavan kuntayhtymien yhdistymistä ja kuntayhtymän jakautumista koskevan sääntelyn katsoa olevan tarkoituksenmukaista kuntayhtymien tehtävien uudelleenjärjestelyjen toteuttamiseksi?

62a § Kuntayhtymien yhdistyminen

Kuntayhtymien yhdistymistä koskevan sääntelyn tarkentaminen on tarkoituksenmukainen muutos. Ehdotettu muutos tukee kuntayhtymien rakennejärjestelyjen muutoksia. Ehdotettu muutos keventää hallinnollista taakkaa ja suoraviivaistaa kuntayhtymien rakennejärjestelyjen muutosprosesseja. Ehdotetussa

muutoksessa kuntayhtymien yhdistymistä koskeva päätöksentekoprosessi on kuvattu selkeästi.

62b § Kuntayhtymän jakautuminen

Kuntayhtymän jakautumista koskevan sääntelyyn ehdotettu muutos on tarkoituksenmukainen. Ehdotus tukee kuntayhtymien rakennejärjestelyjen muutoksia, keventää hallinnollista taakkaa ja suoraviivaistaa kuntayhtymien rakennejärjestelyjen muutosprosesseja. Ehdotetussa muutoksessa kuntayhtymien yhdistymistä koskeva päätöksentekoprosessi ja tarvittavat sopimukset on kuvattu selkeästi.

Muut huomiot

Muut huomionne lakiesityksestä

-

Ikonen Pirkko
Hollolan kunta - Hollolan kunta, Kunnanhallitus 26.10.2020 § 205